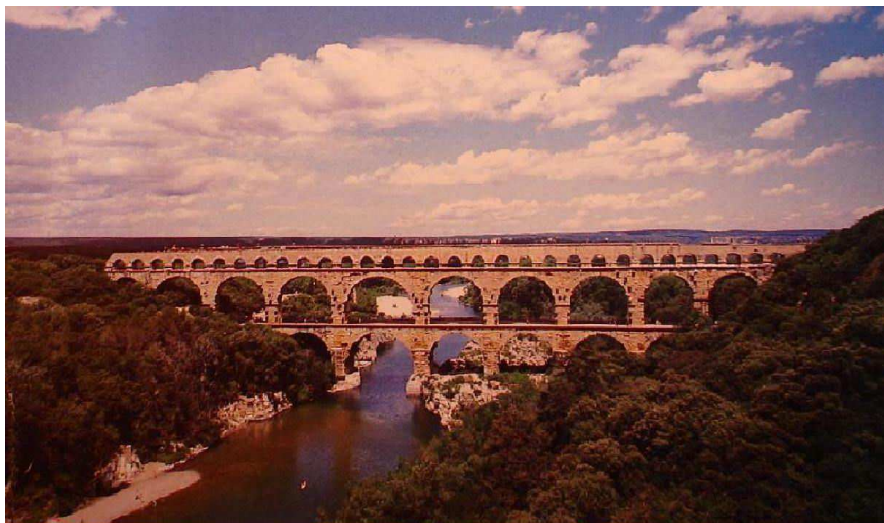

ΡΩΜΑΙΚΗ ΤΕΧΝΗ 146Π.Χ. – 488 μ.Χ.

Το 146 π.Χ. οι Ρωμαίοι κατακτούν την Ελλάδα και ιδρύουν την αυτοκρατορία τους στα ερείπια των ελληνιστικών βασιλείων του Αλεξάνδρου. Οι Ρωμαίοι θαύμαζαν τον ελληνικό πολιτισμό και τέχνη και πολλά ελληνικά αγάλματα μεταφέρονται από την Ελλάδα στην Ρώμη ή αντιγράφονται για Ρωμαίους συλλέκτες.

Ήταν βασικά άνθρωποι πρακτικοί και της δράσης και διέπρεψαν στην κατασκευή λειτουργικών έργων και έργων μηχανικής, όπως κοινοτικά έργα κατασκευής οδών, υδραγωγείων και δημόσιων λουτρών.

Τίτλος: Κολοσσαίο

Χρονολογία: 70 – 80 μ.Χ.

Υλικό: Πέτρα

Περιγραφή: Είναι ένα καλό παράδειγμα παρόμοιου λειτουργικού κτιρίου. Είναι ένα τεράστιο αμφιθέατρο, το οποίο χρησιμοποιούταν ως παλαίστρα. Στο εσωτερικό του κτιρίου μπορούμε ακόμη να διακρίνουμε τις κερκίδες του μεγάλου αμφιθεάτρου, αλλά και το υπόγειο του το οποίο έχει αποκαλυφθεί.

Στυλιστική περιγραφή: Η ελληνική επιρροή σε αυτό το κτίριο παρατηρείται στο εξωτερικό τείχος/παραπέτασμα το οποίο αποτελείται από τέσσερις ορόφους διακοσμημένους με αψίδες. Ο κάθε όροφος έφερε κίονες και από τους τρεις ρυθμούς της ελληνικής αρχιτεκτονικής:

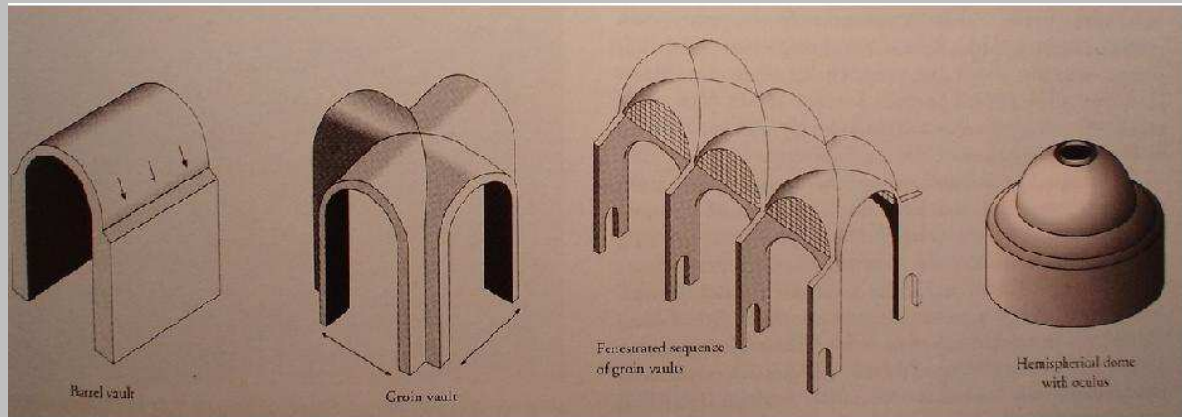
1. Το ισόγειο ήταν μία παραλλαγή του δωρικού ρυθμού
2. Ο πρώτος όροφος, ιονικού ρυθμού
3. Ο δεύτερος και ο τρίτος, κορινθιακού.

Η αψίδα όμως, βασικό στοιχείο του κτιρίου αυτού, είναι καθαρά ρωμαϊκό χαρακτηριστικό. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι έχουμε ένα συνδυασμό ελληνικών και ρωμαϊκών στοιχείων, ένα συνδυασμό δηλαδή του παλαιού με τον νέο πολιτισμό. Αυτός ο συνδυασμός ρωμαϊκών και ελληνικών στυλιστικών στοιχείων και ρυθμών θα έχει τεράστια επιρροή στην μεταγενέστερη αρχιτεκτονική την οποία παρατηρούμε ακόμη και στις σημερινές πόλεις.

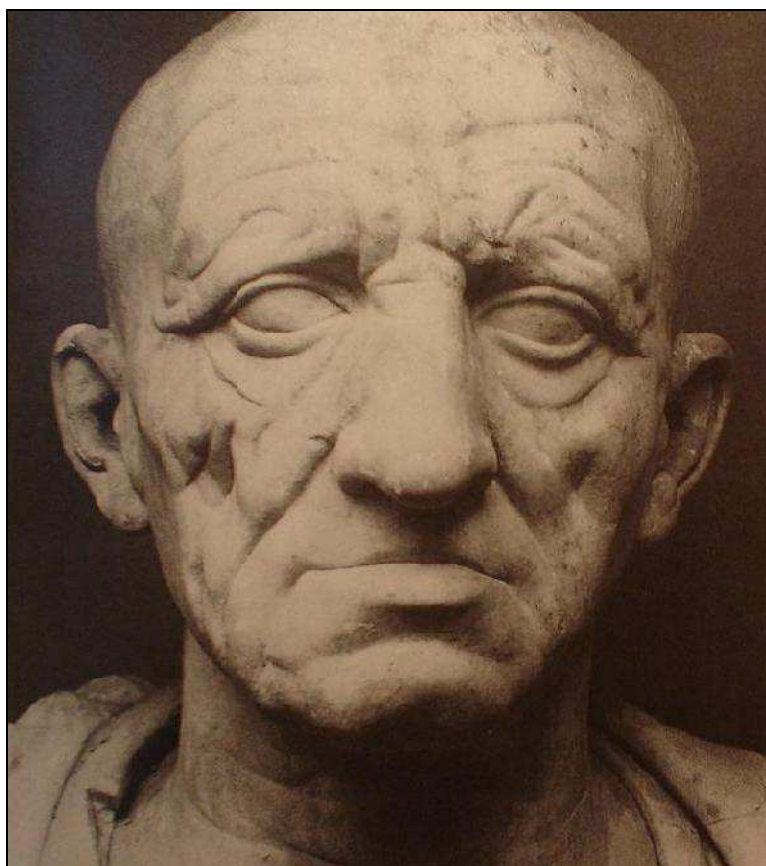

Η ΑΨΙΔΑ

Το αρχιτεκτονικό τέχνασμα της αψίδας στο οποία οι Ρωμαίοι διέπρεψαν, δεν παρατηρείται στην ελληνική αρχιτεκτονική. Η κατασκευή μίας αψίδας είναι αρκετά δύσκολο κατασκεύασμα μηχανικής, αλλά όταν κατακτηθεί από τον τεχνίτη μπορεί να έχει πολλές εφαρμογές και προσφέρεται για όλο και πιο τολμηρές κατασκευές. Μία αψίδα μπορεί να είναι:

1. Ένας ημικυλινδρικός θόλος ανάμεσα από δύο τοίχους ή κολώνες,
2. Ένας σταυρωτός θόλος
3. Ένας πολλαπλός σταυρωτός θόλος
4. Η θολωτή οροφή ενός κτιρίου, μία ανάπτυξη δηλαδή της αψίδας

Τίτλος: Πορταίτο Ρωμαίου πατρικίου

Χρονολογία: 75 – 50 μ.Χ.

Υλικό: Μάρμαρο

Περιγραφή: Οι Ρωμαίοι δανείστηκαν από τους Έλληνες ότι αυτοί ήθελαν και το προσάρμοσαν στις δικές τους ανάγκες και πολιτιστικά δεδομένα. Μία από αυτές τις ανάγκες ήταν η ρεαλιστική αναπαράσταση προσώπων, τα περίφημα πορτρέτα στα οποία οι πρώτοι διέπρεψαν.

Η πρόωμη θρησκεία των Ρωμαίων πρέσβευε ότι η ομοιότητα του γλυπτού με τον αποθανόντα διατηρούσε την ψυχή του στο άγαλμα, μία επιρροή από τους Αιγυπτίους. Κατασκεύαζαν λοιπόν κέρινες μάσκες ενώ ήταν ακόμη ζωντανοί, για να απαθανατίσουν με ρεαλισμό τα ιδιαίτερα φυσιογνωμικά και άλλα χαρακτηριστικά του προσώπου.

Έτσι έχουμε ρωμαϊκά πορτρέτα συγκεκριμένων ανθρώπων χωρίς καμία πρόθεση για εξιδανίκευση ή ωραιοποίηση του μοντέλου. Διαβλέπουμε λοιπόν μία διαφορά στην αντιμετώπιση του πορτρέτου ανάμεσα στους αρχαίους Έλληνες και Ρωμαίους.

Αυτοί πίστευαν ότι με την πιστή απεικόνιση του αναπαριστάμενου, αιχμαλώτιζαν τον χαρακτήρα του. Ένωθαν μάλιστα θρησκευτικό δέος μπροστά σε αυτά τα πορτρέτα και έκαιαν θυμιάματα σε ένδειξη πίστης και αφοσίωσης στον εικονιζόμενο. Η άρνησή τους να σεβαστούν αυτό το έθιμο ήταν μία από τις αιτίες των διωγμών των χριστιανών.

Στιλιστική περιγραφή: Στην περίπτωση αυτού του αγνώστου πατρικίου, παρατηρούμε μία ειλικρινή, φυσική και ακαλλώπιστη αναπαράστασή του. Μπορούμε να διακρίνουμε το ώριμο της ηλικίας του, αλλά και στοιχεία του χαρακτήρα του. Έχουμε να κάνουμε πιθανά με έναν σοβαρό, έμπειρο και αποφασιστικό άνδρα, αρετές που θεωρούνταν σπουδαίες.

Τίτλος: Πορτρέτο συζύγων

Χρονολογία: 70-79 μ.Χ.

Υλικό: Νωπογραφία

Περιγραφή: Είναι μία τοιχογραφία που βρέθηκε σε ιδιωτικό σπίτι στην Πομπηία και διακοσμούσε το εσωτερικό μίας εξέδρας.

Στιλιστική περιγραφή: Είναι χαρακτηριστικό πορτρέτο παντρεμένου ζευγαριού: ο άντρας κρατάει ένα πάπυρο και η γυναίκα μία γραφίδα και μία κέρινη ταμπλέτα γραψίματος.

Τα αντικείμενα αυτά υπονοούν την καλή μόρφωση τους ακόμη και εάν αυτό μερικές φορές δεν ίσχυε. Θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι ήταν είδη συμβόλων της εποχής εκείνης, με συγκεκριμένο για τους σύγχρονούς τους νόημα. Παρόμοια πορτραίτα είναι οι σημερινές αναμνηστικές φωτογραφίες γάμου της νύφης και του γαμπρού με δανικά επίσημα ενδύματα τα οποία δεν έχουν φορέσει ποτέ πριν ούτε θα ξαναφορέσουν.

Αντίθετα με τις τυπικές αναπαραστάσεις των συμβόλων αυτών, τα πρόσωπα του ζευγαριού είναι ευαίσθητες μελέτες των ατομικών χαρακτηριστικών της γυναίκας και του άντρα. Ακόμη μία περίπτωση λοιπόν ρεαλιστικού ρωμαϊκού πορτρέτου, αυτή την φορά τοποθετημένου σε ένα συμβατικό πλαίσιο.

Τίτλος: Νεκρή φύση με ροδάκινα

Χρονολογία: 62 – 79 μ.Χ.

Υλικό: Νωπογραφία

Περιγραφή: Με τον ίδιο τρόπο που οι Ρωμαίοι μεριμνούσαν για την ρεαλιστική απόδοση των πορτρέτων, ενδιαφέρονταν και για την πιστή απόδοση των καθημερινών αντικειμένων. Εδώ παρατηρούμε μία νεκρή φύση με ροδάκινα και μία καράφα, λεπτομέρεια από μία τοιχογραφία στο Ερκουλάνεουμ, ναού αφιερωμένου στον Ηρακλή. Αυτή μαρτυρά το ενδιαφέρον που υπήρχε κατά την ρωμαϊκή περίοδο για νεκρές φύσεις σε τοιχογραφίες.

Στυλιστική περιγραφή: Ο ρεαλισμός με τον οποίο έχει αποδοθεί, αποδεικνύει επίσης το ενδιαφέρον στην δημιουργία αυταπάτης στην αναπαράσταση μικρών καθημερινών αντικειμένων. Εμφανώς ο καλλιτέχνης δούλεψε εδώ κοιτώντας μία πραγματική σύνθεση που είχε στηθεί για αυτή την ζωγραφιά. Τα φρούτα, το κοτσάνι, τα φύλλα και η γυάλινη καράφα έχουν τοποθετηθεί στα δύο ράφια δημιουργώντας την εντύπωση περιστασιακής, σχεδόν τυχαίας σχέσης μεταξύ τους στο ράφι.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι έχουμε μία περίπτωση αναπαράστασης εκ του φυσικού και ότι το αποτέλεσμα είναι ο ονομαζόμενος οπτικός ρεαλισμός, δηλαδή η διάθεση του ζωγράφου να αναπαραστήσει όσο πιο πιστά ότι βλέπει μπροστά του από μία οπτική γωνία. Για αυτό το λόγο έχει χρησιμοποιήσει την τεχνική της φωτοσκίασης, της τεχνικής δηλαδή χειρισμού του σταδιακού περάσματος από το φως στην σκιά, αλλά και τις αντανάκλασεις. Οι Ρωμαίοι καλλιτέχνες είχαν καταλάβει ότι το πώς φαίνεται ένα αντικείμενο είναι μία λειτουργία του φωτός. Έδιναν λοιπόν τόση σημασία στο φως, όση και στο απτό αντικείμενο που το αντανάκλούσε και το απορροφούσε.

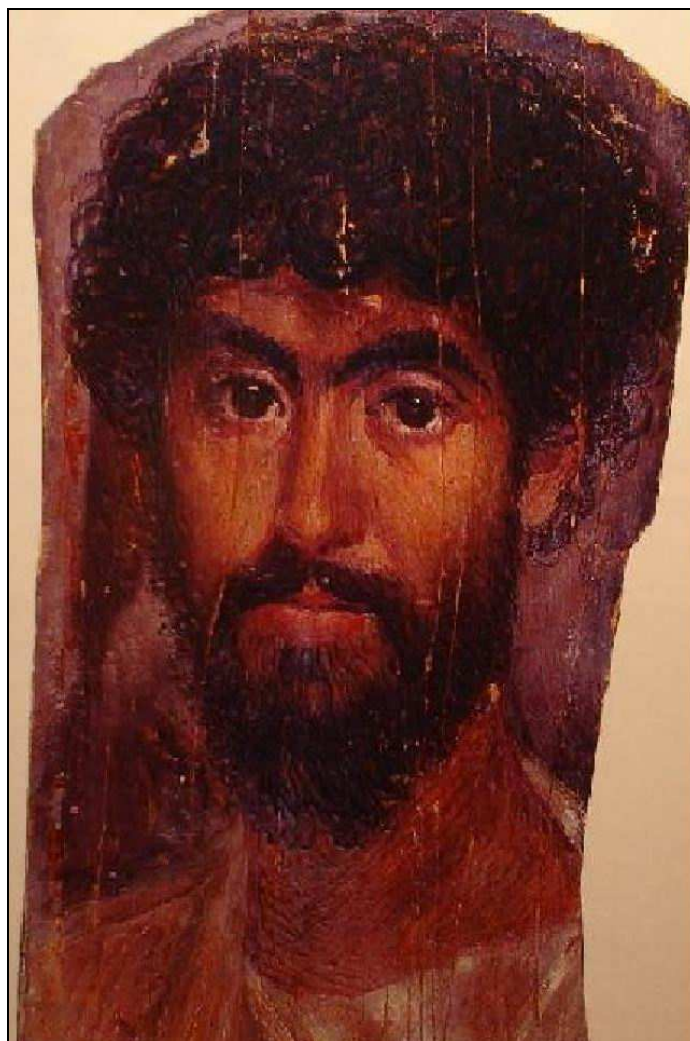
Τίτλος: Πορτρέτο μούμιας

Χρονολογία: 160 –170 μ.Χ.

Υλικό: Εγκαυστική σε ξύλο, δηλαδή μπογιά ανακατεμένη σε λιωμένο κερί.

Περιγραφή: Η ταφή είχε εφαρμοστεί στην Αίγυπτο πριν από χιλιετηρίδες. Ακόμη και αφού το βασίλειο του Νείλου είχε γίνει μία απλή ρωμαϊκή επαρχία, οι Αιγύπτιοι συνέχιζαν να θάβουν τους νεκρούς τους σε μούμιες.

Στους ρωμαϊκούς καιρούς όμως οι στιλιζαρισμένες μάσκες-πορτρέτα των Αιγυπτίων αντικαταστάθηκαν από ζωγραφισμένα πορτρέτα σε ξύλο. Εκατοντάδες από αυτά τα πορτρέτα έχουν διασωθεί στα νεκροταφεία της περιοχής Φαγιούμ. Συνήθως παρόμοια πορτρέτα γίνονταν ενώ ο άνθρωπος ήταν ακόμη ζωντανός. Ήταν εξαιρετικής ποιότητας, με εκλεπτυσμένη χρήση του πινέλου και της σπάτουλας.

Στιλιστική περιγραφή: Εδώ έχουμε το πορτρέτο ενός νέου άντρα με σγουρά μαλλιά και γενειάδα. Αυτό που μας κάνει εντύπωση είναι ο ρεαλισμός του πορτρέτου αυτού που το κάνει να μοιάζει με σύγχρονο έργο. Μας δίνει όχι μόνο πληροφορίες για το πώς έμοιαζε ο συγκεκριμένος άνθρωπος, αλλά και για την ευαίσθητη και ήρεμη προσωπικότητά του ενός σκεπτόμενου ανθρώπου.